

Каб разбіць і знішчыць людаедаў, каб заліць іх сталлю і свінцом,— У тылу працуй ты гераічна, будзь, таварыш, прыкладным байцом!

У фонд абароны краіны

Уносяць наяўнімі і зярном

РЭЧЫЦА. (Па тэлефону). Арганізаваў праходзіць збор сродкаў у фонд абароны сярэдніх працоўных раёна. Калгаснікі сельгасарцелі імені Свердлова ўнеслі 5.000 руб. Ад насельніцтва Холмецкага сельсовета паступила ў банк многа залатых і сарбонных рэчаў і больш 2.000 руб. наяўнімі. Грамадзянка М. Акулава ўнесла 239 руб. На 5.000 руб. унеслі ў фонд абароны калгаснікі Роўна-Слабодскага і Баршчэўскага сельсоветаў.

Усяго паступила на рахунок у фонд абароны наяўнімі 22.700 руб. і зярна — 9 тон. Збор сродкаў і зярна працягваецца.

Р. ФЕДРАУ.
(Нар. «Звязда»)

Высокі патрыятызм

ЧАЧЭРСЬ. Штодзень працоўныя раёна здаюць свае зберажэнні ў фонд абароны сацыялістычнай бацькаўшчыны. Урачы і медыцынскія сестры раённай больницы паставілі аддаць у фонд абароны свой двухдзёны заробтак, штомесячна да канца вайны. У першы дзень ад іх паступіла 1.415 руб. Урач т. Караткевіч даў у фонд абароны масіны сярэбраны партыяр.

Байцы народнага апалчэння сабраў у фонд абароны наяўнімі 1.822 руб. і аблігацый на суму 5.305 рублёў.

На днях да ўпаўнаважанага на збор сродкаў прыйшла хатняя гаспадыня Р. Галікіна.

— Мне 75 год,— заявіла Галікіна.— Чатыры мае сыны зараз на фронце. Я, як і ўсе працоўныя нашай радзімы, хачу дапамагчы Чырвонай Арміі грамадзян ворага. Прашу прыняць ад мяне ў фонд абароны аблігацый на суму 155 руб.

А. ВОЛГІН
(Нар. «Звязда»)

Усе для перамогі над ворагам

Самаахота працуе ў дні айчынных вайны работы калгаснаў Ураўненні па-карэй, дзе дырктарам т. Міхайлоў. Тут усе працыяўшчыні ўраўненні штодзёна павышаюць вытукс прадукцыі. Брыгада тт. Ліўніца, Гілевіча і Казлова свае вытворчыя заданні выконваюць на 130—150 проц. Стаханавец т. Карасёў робіць па дзве змены ў суткі.

Апгатары сістэматычна чытаюць рабочым паведамленні Савецкага Інфармабюро, праводзяць гутаркі, на якіх расказваюць аб гераізме і мужнасці нашых чырвоных воінаў. Надаюць яны паведамленні рабочым аб пачыне працоўных горада Масквы на стварэнні фонда абароны.

ВОЛКАУ.

Убіраюць і абмалачваюць ураджай

НАРОЎЛЯ. (Па тэлефону). Большасць калгаснаў раёна ўжо закончылі жыццёва. Адначасова з уборчай ураджай праходзіць абмалот і адча абжэжа дзяржавы. Калгаснікі на загатоўных пунктах прыносяць самае лепшае, самае адборнае зярно.

Асабліва добра арганізавана праца ў калгасе «Камітэц» (старшыня калгаса т. Баравін). Тут штодзёна працуюць конныя маладзёны. Першыя дзень.

Неры абжэжа адпраўляюцца на загатоўны пункт. Па прыкладу готыцца калгаса па-бавому арганізавалі работу і іншыя калгасы раёна. На рабну ўжо здадзена ў лік дзяржаўных паставак больш 30 тон зярна.

Дружны, арганізаваны работай калгасныя закупаюць магутнасць фронту, куюць перамогу над ворагам.

С. МІХАЙЛАУ.
(Нар. «Звязда»)

Дружна і арганізавана

ДОБРУШ. (Па тэлефону). Многалюды ў гэты дні на калгасных палках раёна. Усе—малыя, і старыя, вышлі ўбярць багаты ураджай. Працуюць у полі дружна і арганізавана. Калгаснікі сельгасарцелі «Беларус» убралі ўжо 150 гектараў жыта і 80 гектараў ячменю. Калгасы Крушчэўскага сельсовета поўнаю закончылі ўборку азімых і прыступілі да ўборкі яравых.

Разам з уборчай у калгасных распах-

лася масавая машабы і адча абжэжа дзяржавы. Кожны дзень з калгаснаў на склад паступае высокакачэснае зярно. Калгас «Юныя» здаў у лік дзяржаўных паставак 3 тоны, калгас «Шлях сацыялізма» — 1 тону.

Калгаснікі сельгасарцелі «Беларус» адлілі каля тоны суроў, ранейш бульбы, капусты, цыбулі і морквы.

Ф. РАМАНАУ.
(Нар. «Звязда»)

Аляксей ТАЛСТОЙ

РУСКІЯ ВОІНЫ

Англічанін Флетчэр, які ездзіў у Расію ў канцы XVI стагоддзя, гаворыў аб рускіх воінах, што яны жорстка б'юцца на полі бою, і акружаныя ворагам абараняюцца, не здаюцца ў палон і ніколі не маюць аб літасці, але паміраюць моцна, як бы пакараюцца лёсу.

Так англічанін растлумачвае ўласныя рускія войны. Яны былі прымаць смерць. Але мы ведаем, што не пакарнаць лёсу прымушала рускага воіна рубіць мечам на насешчых ворагах, пакуль смерца не перамагася перамагася яго. Не смерць страшна яму ў бою, але сорам. Дзяржава руская вялікая, і не гадзіцца рускаму чалавеку, калі паслаў яго абараніць часть дзяржавы, пачаць дзеянне свайго жыцця. Паміраць нікому не хочацца, але што-ж зробіш!—вышай на браннае поле не для таго, каб пачаць смерць. Трэба біцца, і біцца трэба жорстка.

Здаўна рускія лічыліся храбрымі воінамі. Рускі характар выходзіў з венаў барацьбе з ворагамі, з суровай прыроды, у вельмізных прасторах зямлі. У тым часе, калі іншыя народы, уварваўшыся ў Еўропу, атрымалі ў спадчыну культуру загінуўшай Рымскай імперыі,—усходнія славяне рассяліліся на пустынных раўнінах, па дзікіх рэках, па краях лесу, які ўходзіў на поўнач, па лясных ворагах і астравах Балтыйскага мора.

Славянскія воіны-араты, воіны-палі-у-ры, і рыбаловы, не расставаліся з мечам і рагачыняй ні ў полі, ні ў лесе. Добрыя змы не ўспылі розум яго,—у лясной густыні, у сінах, у курнях хатах дні складалі пачынаў і пачынаў слух чараўніцкай казкі. Ні адзін народ у свеце

не стварыў такой багатай і зуснай літаратуры. У ёй адлюстравана ўся яго складаная, багатая, таленавітая,—жыццёвая, пачынаў, вялікая і вольналюбная душа.

Рускія землі пагражалі з поўначы фінікія пачынаў, з усходу і поўдню азіяцкія вандруны, з захаду германскія каланізатары-кыяносы. Іх та дзейнасць, да рэчы сказана, Пётр і паклаў у аснову фашысцкай ідэалогіі.

Вялікі Ноўгарад і Пскоў прысякі на заўсёды германскаму каланізатару. Не адны толькі дружныя князі Аляксандра, але ўсе ноўгардскія людзі вышлі пакласці жыццё свой за рускую зямлю, і, сустраўшыся на рыхлых вынах ільду Чудскага возера з кыяносамі і чужымі беларусамі, пачалі іх у сетку, такой жорсткай, «што ільду на возеры стала не відаць, усе пакрылася крывёю».

Аляксандр паў калакольным зван уехаў у Ноўгарад, і палонныя рышары ішлі пешшу ўперадзе яго, як пабітыя коні.

Двама годамі раней Аляксандр з ноўгардаўскай дружнай сестроў на Нязе, у вусці Іжоры, яра Біргера Фолькунга, які вышай кыяносам паходам з вялікім войскам на Русь. Ні Яра Біргер, ні вайсковы чужацтва, ні рышар-еіскай, які заняў гэты паход, не вярнуліся дамоў з Ноўскай бітвы.

Цяжка прысяка рышарам ад ноўгардаўскага ратнікаў. Гаўрыла Аляксей—так расказвае летанісц,—пагнаўся за бігучым ярам Біргерам, да самага яго карабля, на мастах усеконь на карабл, і рубіўся, і біў ішвернут з канём у ваду, але вышай на бераг і зноў кінуўся ў сечу, наскочыўшы на ваявоу,

паразіў яго насмерць і, наскочыўшы на рышар-еіскай, парызав яго ўсмерцьжа... Другі ноўгардаўскі, Обыскаў Ікуніч, з адным таваром урываўся ў строй рышару, закатаў яго ў жалеза, і жах ахватаў іх пры выглядзе такой ярасці. Трэці ноўгардаўскі—Міша—з таварышчымі кіннуўся ўшаў да варажых караблэй і ўлез на іх і тры караблі спалілі. Чарговы—Рахмір—адзі, лешы, біў аружжам рышарам і бастрашна рубіўся з імі, пакуль не ўпаў ад мнства рап.

Пасля Батыва нашэсця адшумела слава Кіева. Руская зямля пачала расці і мацнейскай Масквы, і тады нязбедная задача ўсталя перад усім народам: зберэць татарскае іга. Хан Залотой арды, Мамай, велікі шаліў у той час, пакоўваючы да Рязані і да Ніжняга Ноўгарода. У адзін год князь Ніжне-родскі Барыс разбіў яго на рапе П'яне, на другі год князь Маскоўскі Дмітрый зноў разбіў яго на рапе Воіны. Тады Мамай, разлаваўшыся, сабраў незлічонае войска—многа соней тысяч коннікаў—і рушыў, каб пакласці ўсю рускую зямлю пустой.

Дмітрый пачаў збіраць апалчэнне. Народ сам ішоў пад маскоўскія сцягі,—у каго быў меч, у каго—танор, у каго—раганіна, замест лат надзявалі паверх пошубка пегілю—кафтан з сідэтаннага войлака. Аб варагоў дамоў не думалі, а думалі аб тым, што прыйшоў час, калі быць або не быць рускай зямлі.

150-тысячнае рускае войска, у большасці сваёй пешае, вышлі да Дона, да вусця Непрады. Калі падняўся асепні туман, далечынь стала чорнай ад татар. Яны поўмесяцам спускаліся з узгоркаў на шырокае Куліковае поле. Рускія таксама сымлі з узгоркаў на сустрэчу ім. Першым вызваўся інак Перасвет ад аднаборства з татарскім багатыром Чалубеюм. Яны разежаліся на тры прыскі коня і так жорстка ўдарыліся, што абедва воіскі гучна ў-

крыкнулі, паедзіпчыкі палі жывымі. Тады пачалі сечу конным вартавым палкі. Кроў палілася, як вада, на адлегласці 10 верст. Коням не было ступані ад трупна. Пешае слянае апаханне пад хмарамі стрэл і ад татарскіх паздаў лажылася, як падкопаная жэста, але паміралі не пачынаў, сталі неперушны. Мамай, які глядзёў з узгорка на пабоішча, якога не помнілі людзі ні раней, ні пасля, чакаў ужо хуткай перамогі. Тады з лесу ударыў на ворага свежы засадны полк. Татары павярнулі коней і пабеглі. Узняўся і Мамай, кіннуўшы рускім шапёр свой і жолаі і паграбленыя багачы.

Руская зямля была раздроблена на многія вогнішчы княстваў. Яна аслабілася ад татарскага іга, але ёй пачаў пагражаць Захад. Калі Іван Грозны задаў старым з самастойных або падначаленых Маскве княстваў адзіную рускую дзяржаву, народ вразіўся гэта і падтрымаў яго ў жорсткай барацьбе з палі-у-ры і байрамі, у нечуванай на дзяржаву вайсковую рэформу—апытчыне і ў крывірапалітных войнах за дзёўні рускія вогнішчы. Многатадзёна, пераможная ў пачатку, барацьба Івана Грознага скончылася вясняй паўдначай, але руская дзяржава была створана і шырока раскінулася да Каспія і да Байкала. Зямля стала адзінай і бацькаўшчына адзінай.

Не, не пакарнась прыгоннага мужыка прымушала вусатых, суровых, слянага росту салдат фельд-маршала Салтыкова, сточыць у нескруценым каре, прымаць на шыкі атакі драгун караля Фрыдрых. Для іх бацькаўшчына і сваё жыццё былі адно, неразбурнае. У дух бітвах—на рэце Одрэ і пад Кунерсдорфам—непераможны дагугуць кароль Фрыдрых, аэвалаложны прускай ваенна-палітычнай аграрскай сістэмы, быў разбіт рускімі па-галаву. Нікія яго

хітраці не дапамагі: ні смалонтра-ваіне артылерыйскага агню, ні прарывы сароў фронт, ні флангавым ўдарам, ні рускім палкі «як-бы не ведаючы, што такога жах смерці», падзівілі і гарматы, і кавалерыю і трохграннімі шыткамі выкідалі прускіх салдат, як сны, з-за феншэй і рэтраншэмантаў. Кароль Фрыдрых у сязях адтаў, ледзь-ледзь уйшоў на разым кані ад палона. І так паведзіў сваіму ўраду: «Нашы страты вельмі значныя. Ад арміі ў 48 тысяч чалавек у мяне не асталося і 3 тысяч». У Берліне добра зробіць, калі паумаў аб сваёй безпаснасці. Жорсткае ішчэсца, я яго, канечна, не перажыву».

Яшчэ не запікі раскаты Пугачоўскага бунта, народ быў змызан на руках і нагах парэка-дваранскай ўладай, і Напалеон, утаргачыўся ў Расію з 600-тысячнай арміяй, разлічваючы знайсці слянах і пасадскіх людзей верных саюзнікаў. Напалеон раскідаў прывабліваючы пракамацыі, абіяючы слянаю свабоду. Але народ рашыў інакш: бацькаўшчыну ішчэсцаму ворагу не аддаваць, а свабоду ўзяць самому. І ў дзень Баратаўскай бітвы праслаўлена коні-на маршала Мюрата дарэмна ўспяла сваёй групамі ў жалезных кірасах рускія феншы і рэдуты, дарэмна ліпелі чыгуначныя ядра абрушваўся на рускія палкі. Армія Кутузова білася, пакуль ноч не прыкрыла дымяцца Баратаўскае поле. Разумны і хітры старык Курузаў не пісаў і не раскылаў загалу і ў адказ на данясенні аб-хале бою толькі пакачаў сваёй галавой. Ён спакойна чакаў канца вялікага сражэння: ён ведаў, што зараз змагацца сам рускі народ. Ён вывёў уцалешую палаву нязломнай і неадступнай ні на крок арміі на разанскую дарогу, каб вораг, паражоны ўжо ў сэрца, але ішчэ моцны, знайсці сабе гібель ў невадом для яго рускай партызанскай вайны.

Рускі салдат хадыў за Суворавым праз Альпы, за Румінавым у Парыж, са Скобелевым на перыстырных шышні Палеіны. Цяжка была салдацкая доля, і часта ён не ведаў, зачым едзіць па чужой зямлі, ля паходнага кастра, пад чужымі зоркамі. На заўтра бой, і ён ужо наладзе частую сарочку, заўтра, быць можа, смерць, але прыняць ле-троба рускаму салдату з чыстай душой, мужна, як падабае прымеце айчыны.

Дзесяць тысяч байцоў Чырвонай Арміі ляглі смерцю пры ішчэсца валаў і дротавата заграджэння Перакона. Гэтай брацкай могай герояў заклічваюцца на стаякі вялоў чакана пераможная барацьба рускага, украінскага і ўсіх пасідаўшчых народаў Савецкага Саюза за свабоду і чалавечнае, новае і справядлівае жыццё, за сваю бацькаўшчыну адныне і навекі.

І вось—зноў у бой з ісканым і смар-чальным ворагам ўсёго славянства, з ворагам усіх русаў, будучых мірна, як залатыя пчола, жыццё сваё, з ворагам чалавечства.

Вось чаму Герой Савецкага Саюза капітан Гастэаў піраваў свой палавыя самалёт на варажыя пшчэты з гаручым. Сорамна яму было-б перат сваёй чыстай совесцю замагаць, паганяючы каншамі фашысцкіх шыткаў, у германскі палон. Сэрца закінула вострым пачынаў. Што—жыццё, калі перад табой пошні славы!

Нашы абычкі, танкісты, бастыіскі і чорнаморскія маракі, чырвонаармейцы, разведчыкі, артылерысты, партызаны сабарачыюць, у славе. Зноў падняўся на вялікую ратную справу ўсё пера-як у былыя часы, але ўжо не ў «гел-ях, а таларамі і рагачыняй, а сака-ны ў стабавую браню, ашчашчаны гроз-нымі рускімі шыткамі, крылаты і про-ны, ваявоў у бой бацькам, чые замеслы—перамога, чья воля—перамога.

РЭДАКЦІЯ.

Дзёйнічаючы флот. На здымку: пасля паспяховага адбіцця налёта фашысцкіх самалётаў аэмакшёр А. В. Кімаў гутарыць з лётчыкамі.

БАЯВЫЯ ЭПІЗОДЫ

У ВАРОЖЫМ ТЫЛУ

На світанні, як толькі рассейўся туман, чырвонаармейцы былі ўжо недалёка ад маста. Паблізу знаходзіўся маленькі лес. Тут і размясцілася група байцоў. Нішто не выдавала чырвоных воінаў. Яны замаскіраваліся так дасканала, што праходзіўшыя за некалькі крокаў нямецкія салдаты не маглі выявіць іх.

Робота працягвалася складаная: мост узмоцнена ахоўваўся. З лесу было відаць, як гітлераўскія малойткі расхажваюць па масту, як да іх часта прыходзіць афіцеры, мяняюцца варты. Аднак, дакладных даных аб колькасці варажых салдат, якіх ахоўваюць мост, усе-такі не было. Таму днём, пад самым носам у фашыстаў, разведчыкам прынялося дабы-ваць усе патрэбныя весткі.

Узрыў маста быў назначан падвечар. Неярыма доўга цягнуўся дзень. Пры-таўшыся чырвонаармейцы вымушаны былі ляжаць не рухаючыся. Малейшы рух, шлох маглі прывесці да правагу ўсёй справы.

Нарэшце надыйшоў вечар. Таварыш

РАЗВЕДЧЫКІ

Капітан Герачкоўскі даручыў камандзіру коннага ўзвода т. Леўчызу раз-ведчыкі сілы і месца знаходжання ворага ў раёне вёскі І.

Разведчыкі пад шырышчым ночы не-замежна праніклі ў вёску. Ворага не ака-заўсая. Толькі праз некалькі час было ўзвешана працоўнае варажэй калонны ў напрамку да вёскі. Тав. Леўчызаў прыняў рашэнне — зрабіць засаду, не-чакала пачаўшы на каноні і боем раз-ведчыкі сілы ворага.

Байцы-разведчыкі спешыліся і занялі выгудную агнявую пазіцыю над густымі лясковымі прысадзімі. Пачалі чакаць. Першай у вёску ўварвалася ішчэсца машына. Некалькімі трымамі выстра-мі разведчыкі Быстрароў і Маляжкоў папачылі яе, знішчылі ахову і фашысцкіх штабістаў.

С. СІЛЧ.
(Нар. «Звязда»)

Тэлеграмы з-за граніцы

Вымушаныя прызнанні нямецкай газеты

ЛОНДАН, 10 жніўня. (ТАСС). Выхо-дзячы ў Нарвегіі нямецкая газета «Дей-че прейтунг ін Нарвеген» піша: «Час за-часам пазды з рапенымі германскімі салдатамі з раёна Салы праходзіць па шведскай тэрыторыі. Рапеныя пераво-зкі на палках шведскага Чырвонага крыжа». Гэтая газета прыводзіць на-ступныя выказванні нямецкіх ранахы: «Нам прыходзіцца змагацца за кожны метр зямлі. У балотах нематчыма кары-станца танкамі».

Рост антыгерманскіх выступленняў

СТАКГОЛЬМ, 10 жніўня. (ТАСС). Кожны дзень паступаюць паведамленні аб выступленнях нарвежскага насель-ніцтва супроць фашысцкіх акупантаў. Германскія пачыны і палітычны ўлады не ў стане падавіць народнага руху, не-гледзячы на суровыя рэпрэсіі. Наводзе паведамлення шведскай прэсы, за апош-ні час германскімі акупанцыйшчыні ўста-лі правядзення шматлікіх арышты сярот насельніцтва ў Канпінгене, Ілехамеры, Гвіке і іншых месцах усходняй часткі Нарвегіі. Па словах газет, нарвежскае насельніцтва зрывае нямецкія аб'екты і вывешвае плакаты з літарай «В», на-якой азначаюцца дружэствыя Англіі і Савецкаму Саюзу надіямі. Пачынаюць германскай паліцыі ў Нарвегіі зрабіў Нарвежскаму тэлеграфнаму агенству зая-ву, у якой ён быў вымушан прызнаць, што з пачатку германа-савецкай вайны ў краіне палымі ўразада азіяцкія су-проць Германіі. Колькасць ухадзілікаў антыгерманскіх выступленняў за апошні час значна павялічылася.

Арышты і расстрэлы ў Германіі

БЕРН, 10 жніўня. (ТАСС). Як паве-дамаюць з Германіі, у сувязі з ўзмац-неннем актыўнасці нелегальных антыфа-шысцкіх арганізацый, тэстаю прадпры-няло ў апошнія тыдні масавыя арышты і ўсёй краіне. Сотні антыфашыстаў без суда і следства расстрэльваюцца.

Правініцыяльны германскі газеты публікуюць паведамленні аб расстрэлах «сабатажнікоў і шкіднікоў». Так, «Беме Пейтунг» паведамляе аб расстрэлу ра-бочага Фрыдрых Кутца (агула Грат), асуджанага Індрыга Цыраніка (Вестфа-лія); «Штэтлі гер Айнштэтер» паведамляе аб кары 37-гадовага Зірына Зейфлі.

Мяркуючы па паведамленнях адных толькі германскіх газет, за ліпень пака-раны звыш 500 чалавек. Хвала ары-шты і кары прадзвешчае.

Спроба замежных рабочых уцякаць з Гамбурга

НЬЮ-ЁРК, 10 жніўня. (ТАСС). Па-вядзе паведамлення стамбальскага карэ-спандэнта агенства Оверсіс Ньёс, у-важы англійскай бамбардзіроўкі Гамбурга ноччу 2 жніўня, знаходзячыся там у прапалых лагерах, замежныя рабочыя прабавалі ўцякаць. Многія з іх былі за-

хоплены, тры даччыны забіты. Карэ-спандэнт ухвацае, што пачынаюць-сці ў гэтых раёнах Германіі, якія най-больш моцна падзягваюцца англійскім бамбардзіроўкам, скармстоўваюць пера-важна рабочых, вывезеных з акупірава-ных краін.

Барацьба супроць германскіх акупантаў у Польшчы

НЬЮ-ЁРК, 10 жніўня. (ТАСС). Па-вядзе паведамлення лонданскага карэ-спандэнта агенства Оверсіс Ньёс, атры-маў весткі аб тым, што вясны тры-бунал у Лазані прыгаварыў трох палі-каў да 8 год катаржных работ кожна за акты сабатажу, у рэзультате якіх на працягу некалькіх тыднёў бяздзей-нічаў цэментны завод.

Масавыя рэпрэсіі супроць сербскіх чыноўнікаў

СТАКГОЛЬМ, 10 жніўня. (ТАСС). Як-дамі ў Сербіі, гаворыцца, што зьяль-нот стала вядома, германскія акупанцый-ныя ўлады ў Белградзе выдалі загад аб «чыстцы» сербскага чыноўніцтва ад «непадобных элементаў». У сакавічні ў канцэнтрацыйныя лагеры чыноўнікаў, якіх пакажуцца «падароннымі».

дамі ў Сербіі, гаворыцца, што зьяль-нот стала вядома, германскія акупанцый-ныя ўлады ў Белградзе выдалі загад аб «чыстцы» сербскага чыноўніцтва ад «непадобных элементаў». У сакавічні ў канцэнтрацыйныя лагеры чыноўнікаў, якіх пакажуцца «падароннымі».